

Realita (a fikce)

Zpracovaly: Petra Kopřivová a Eva Hušťavová

1. Celkový rámec

Koncepce: cesta k pojmu

Vysvětlení a zařazení tématu do koncepce pojetí EV: Vycházíme z přístupu, kde na pojmech z oblasti obecné teorie umění a estetiky hledáme na učivu předmětu dějiny umění a teorie a dějin literatury či filmu společné fenomény, které se těmito oblastmi prolínají (nejen z hlediska chronologického – historický vývoj oborů, ale zejména koncepčního – v jakých variantách se pojmy v uměnovědných oborech objevují a jak proměňují). Cílem EV je však aktualizovat a přiblížit uměleckou tvorbu a zvláště její porozumění, poznávání jazyka umění. EV chce tak pomoci žákovi vyrovnat se s kompendiem znalostí, které budou po 2 povinných letech EV v rámci čtyřletého studia prohlubovány v rámci výběrového semináře pro studenty 3. a 4. ročníku, který je zacílen na uchazeče na humanitní, pedagogické fakulty a umělecké školy a maturanty z předmětu estetická výchova (resp. čes. jazyk a literatura).

Výuka EV – časová dotace: 1 x 2 hod./ 14 dní (1. a 2. roč.), 1 x 2 hod./týden 3. roč. (výběr. sem.), 1 x 2 hod. /14 dní 4. roč.

Struktura hodiny: kontrola úkolu, kulturní aktuality; úvodní evokace (brainstorming, ukázka atd.), výklad, práce ve skupinkách, prezentace výsledků, shrnutí, zadání úkolu či aktuality na příští hodinu.

2. Téma lekce

Realita

Předcházející a následující témata lekcí: krása a ošklivost v proměnách času; kýč; současný design; řemeslo a umění – hledání hranice; technologie a média v umění; film a video art: divák a percepce „jiného“; literární adaptace a film; hudba, dynamika a pohyb v obraze;

Časové zařazení: 2. pololetí 3. ročníku, dvakrát dvě hodiny

Cíle EV:

Kognitivní – žáci dokáží vysvětlit vlastními slovy pojmy realita a fikce a umí uvést příklady těchto pojmů. Jsou schopni dané pojmy rozlišovat.

Afektivní – žáci by měli být schopni přijmou názory svých spolužáků a postupně se učit vytvářet soustavu svých vlastních hodnot. Zároveň by se také měli naučit neposuzovat na základě prvního dojmu, ale uvědomit si, že i díky různým způsobům zacházení s realitou, se můžeme na výsledný dojem dívat z různých úhlů pohledu.

Osobnostní – žák si zkusí, jaké to je nést odpovědnost za to, když je na jeho instrukcích závislý někdo jiný a musí se sám rozhodnout, jakým způsobem bude instrukce předávat, aby je jeho spolužáci co nejlépe pochopili a mohli si pak vzájemně uvědomit, jak odlišně může každý z nich realitu vnímat.

3. Obsah lekce:

Teoretický výklad

1. lekce

Realita není pojmem, který si lze spojovat pouze s epochou realismu, i když kromě názvu má společnou i problematiku přístupu ke ztvárnění uměleckého díla vzhledem k jeho předloze a reálnému světu. Jaké slovo je opozitem ke slovu realita? Ano, je to fikce. Tím se již přibližujeme více k doméně teorie literatury, kterou budeme aplikovat na film *Záhada Blair Witch*.

Kromě zhlédnutí krátké ukázky filmu (který si pustíme z přineseného DVD) si představme krátce teorii, kterou dále využijeme pro interpretaci. Je jí tzv. teorie fikčních světů, u nás prezentovaná Lubomírem Doleželem. Tato postmoderní literární teorie říká, že reálnost světa v uměleckém díle má být posuzována jen v mezích hranic díla samotného – tedy, že nemůžeme dílo vyvozovat z hranic svého fikčního světa (do světa skutečného, v němž žijeme). Fikční světy mají tyto hlavní vlastnosti:

FS jako nerealizovatelná možnost možných stavů věcí – tato premisa (tj. předpoklad) znamená, že nelze slučovat osoby historické (Napoleona) s jejich uměleckými ztvárněními (postavami Napoleonů v UD).

b) FS jsou makrostrukturou, která je nesmírně různorodá a neomezená – není vyloučena ani podobnost se světem aktuálním (vs. světy fantasy – Pán prstenů aj.);

c) FS nejsou úplné; nemůžeme však informace, které v textu nebo příběhu obsaženy libovolně domýšlet – při interpretaci bychom se měli držet prostých faktů (a detaily jako „jakou barvu šatů měla divá Bára“ nemůžeme doplnit – ve fikčním světě není tato informace obsažena, vzniká prázdné místo, neúplná informace)¹. Také vzniká při naší interpretaci nebezpečí parazitismu – přebírání pravděpodobných reakcí a faktů z našeho lidského světa.

Na ukázce z knihy Michala Ajvaze *Druhé město* můžete vysledovat, že na základě reálného stavu věcí budeme nejspíš prvně hledat podobnost s neuměleckou skutečností – v tomto případě existuje totiž i v Ajvazově románové Praze Karlův most, na kterém jsou umístěny historické sochy. Za pozornost stojí, že v této části knihy se však i hrdina nachází mimo realitu prvního fikčního světa, vchází přes hranici knihovny dveřmi do džungle města druhého, zrcadlovitě obráceného a magického, která tvoří druhou vrstvy fikčního světa.

Ani v případě „první roviny fikčního světa“ bychom však neměli zůstat závislí na podobnosti města s reálným městem, tj. jako čtenáři bychom měli zachovat hru fantazie a respektovat nezávislost a uzavřenost uměleckého vyjádření, jehož uměleckou pravdivost posuzujeme podle logiky platící v daném fikčním světě.

Text pro společné čtení:

¹ Doležel, Lubomír. *Heterocosmica. Fikce a možné světy*. Praha: Karolinum, 2003. S. 30-35.

se sem připlazili, abychom obydli prázdné okraje a dutiny prostoru, který jste vybudovali, parazitujeme na vašem městě, naše mýty vznikají z odpadků vašeho myšlení. Ostatně na tom vůbec nezáleží. Ale vidím, že Felix už spí, budu muset jít. Moc mě těšilo, že jsem se s vámi setkal, snad se tu zase někdy uvidíme.“

Ptáčník popadl klec s Felixem a rychle zmizel ve tmě. Ještě nějaký čas jsem seděl na chrámové střeše a díval se na smutná světla vzdálených luceren, pak jsem se vzněsl a pokračoval jsem v letu. Ale účinek létačí tekutiny už slabl, letěl jsem těžce, už jsem spíš jen zadržoval máváním rukou pád, a tak jsem se raději snesl do temného Jeleního příkopu. Zabořil jsem se nohama do neporušeného sněhu, nade mnou se proplétaly tmavé koruny vysokých stromů, strmě stoupaly zasněžené svahy, docela nahoře se černaly proti obloze zdi a střechy Hradu.

13. kapitola KARLŮV MOST

Příští noci jsem šel Mosteckou ulicí, přede mnou unaveně kráčel starý muž, viděl jsem plandavé kalhoty a sehnutá záda ve vatované bundě, která připomínala oblečení metařů z naší části města. Tlačil před sebou dvoukolový vozík, který byl plný různých plechovek a pytlů a ze kterého trčely dřevěné násady nějakého náčiní. Když došel na most, zastavil se před sousoším svatého Kosmy a Damiána a otevřel nenápadná dvířka, skrytá v podstavci. Jak je to zvláštní, celý život jsem chodil skoro každý den po Karlově mostě a nikdy jsem si nevšiml, že podsta-

100

vec sousoší je otevřené. Za dvířky byl vyhloubený prostor, vycházelo z něho světlo a dopadalo na sněh. Vyleze ze sochy skřet, vysune se z otvoru hlava draka nebo se z něho vyvalí rudý proud lávy, stoupající z podzemního jezera?

Ze světlého otvoru vyskočil malý, asi půl metru vysoký los s fosforeskujícím lopatkovitým paroží. Začal vesele poskakovat po sněhu, snažil se strčit hlavu do pytle, ve kterém bylo asi krmení. Muž ve vatované bundě odehnal losa metlou, kterou vytáhl z vozíku, potom pečlivě vymetl dutý prostor za otevřenými dvířky, nastal dovnitř čerstvé seno z pytle, vyndal z dutiny misku, nalil do ní z plechovky vodu a dal ji zpátky do sousoší. Když skončil, dotlačil vozík k protější soše svatého Václava. I tady otevřel v podstavci dvířka, i tady se za nimi objevila osvětlená dutina, ze které vyskočil malý los. Muž vymetl vnitřek svatého Václava, nastal do něho seno a nalil do misky vodu. To se opakovalo i u všech dalších soch na mostě. Dvířka zůstávala otevřená, losi, kteří z nich vyskakovali, se po dobu krmení mohli prohánět po sněhu.

Sledoval jsem zpozvdál cestu krmiče od sochy k soše; když jsem došel ke svatému Augustinovi, strčil jsem ze zvědavosti hlavu dovnitř. Ucítil jsem pach chléva a uviděl jsem, že celý podstavec i celá socha jsou duté, dutý prostor zevnitř sledoval vnější obrys sochy: ukázalo se, že kámen má ve skutečnosti tloušťku jen asi dva centimetry. Vnitřní prostor byl osvětlen žárovkou, jež visela nahoře v duté hlavě hipponského biskupa, miska s vodou stála ve výklenku, který tvořil dutý vnitřek boty šlapající na bludařské knihy Maniho a Valentina. Druhé město se zdá být přeplněné sochami, pomyslel jsem si, a jeho obyvatelé ještě lživě využívají našich soch a dělají si z nich chlívky

101

pro svá domácí zvířata. Nejenom že se zabydleli v koutech a prohlubních našeho prostoru, ale ještě nám vrtávají nové dutiny do našich věcí, jimž tak důvěřujeme a jež pokládáme za poctivě plné. Jak rychle by se asi ztratila jistota našich gest, kterými vymezujeme svůj prostor, kdybychom věděli, že tvary, jichž se tak samozřejmě dotýkáme, jsou leckdy jen tenké slupky obalující tmou doupat podivných zvířat. Přitom musíme počítat s tím, že nastane čas, kdy se tenký povrch věcí prodře a děrami, které se v něm objeví, na nás zamžourají zkoumavé oči lemuruů vnitřků.

Usoudil jsem, že muž ve vatované bundě je patrně nějakým zřízencem ve službách magistrátu druhého města. Kromě krmení losů měl zřejmě na starosti i jiné práce: na vozíku měl také brašnu se složenými plakáty a plechovou nádobu, v níž šplouchalo tekuté lepidlo; mezi sochou svatého Františka Borgiáše a sochou svatého Kryštofa se zastavil, vytáhl jeden z plakátů a začal jej rozkládat. Na jeho obličej dopadlo světlo lucerny a já s údivem poznal, že je to člověk, který mi v Malostranské kavárně vyprávěl o tajemných dveřích v bytě své milenky a kterého v polovině věty odvezla mramorová tramvaj.

Nevěděl jsem, na co se ho mám dřív zeptat. „Co je v zelené tramvaji? Kam vás zavezli? Přinutili vás, abyste jim dělal sluhu? Nebojte se, pomůžu vám utéct. Povězte, co jste viděl za bílými dveřmi!“ Podíval se na mne lhostejným pohledem, a aniž řekl jediné slovo, pokračoval ve své práci. Rozložil plakát a pečlivě jej přilepil na kamenné zábradlí mostu. Pak s vozíkem popojel ke svatému Kryštofu a začal tahat z vnitřku sochy losa, kterému se nechtělo ven. Stál jsem zmatený vedle plakátu, bíle svítí-

102

cího ve světle lucerny. Text na plakátu byl kupodivu vytištěn naší abecedou; četl jsem: „Co se skrývá za tajemnými dveřmi? Staneme se po smrti bílými sochami na ostrovec? Recitační pták Felix obviněn z krádeže v samoobsluze. Fyzici se ptají: vznikli mostní losi už v první vteřině po velkém třesku? Maniak, který na věži surově zabil žraloka, dosud nedopaden. O těchto a mnoha dalších zajímavostech se dočtete v novém čísle časopisu Zlatý dráp. Čtete Zlatý dráp, časopis, který letos oslavuje 3500 let od svého založení, časopis, kterým si naše vznešená patronka zakryla tvář, když v tichém odpoledni začaly na bílých zdech paláce vystávat fresky, na nichž byli zobrazeni hadi a lesklé stroje.“

Chlívky byly ve všech sochách na mostě, jen v sousoší svaté Barbory, Markéty a Alžběty byl místo chlívku bar. Před sousoším se na sněhu vratec tyčily čtyři vysoké barové stoličky. V otvoru v podstavci bylo vidět horní polovinu těla barmana v bílém saku, za ním stály na policích pečlivě vyrovnané řady lahví, nahoře v dutých tělech soch svítla barevná barová světla. Muž, kterého unesli v tajemné tramvaji, postavil opodál svůj vozík a posadil se na stoličku. Barman před něho postavil na kamenný pult sklenici s černým nápojem, ze kterého stoupala světélkující fialová pára. Usadil jsem se na vedlejší stoličce, opřel se loktem jedné ruky o barový pult a druhou rukou jsem uneseného zatahal za rukáv. „Tak jak to bylo s těmi dveřmi a s tou tramvají? Vyprávějte mi všechno, moc vás o to prosím, je to pro mne hodně důležité,“ naléhal jsem na něj. Krmič losů se jen obrátil na druhou stranu, díval se na temný svah Petřína a mlčel. Zato se ozval barman, vyklonil se ze sochy a řekl rozněvaně: „Ze se nestydíte,

103

takhle mluvit se starým člověkem! Nejdřív bych vám jednu vrazil. Uvědomte si, že i hulvátství má své meze. Tady jste ve slušném podniku, a ne v nějaké podmořské knajpě, kde píšou opilé chobotnice. Dělá tu už léta, pamatuju lepší doby, kdy ještě ve všech sochách byly krásné bary – to bylo předtím, než se na mostě začali roztahovat s tím nesmyslným chovem losů –, zažil jsem tu leccos, ale takové oplzlosti jsem opravdu ještě neslyšel.“

Všichni losi, kteří vyskákali z dutin soch, se shlukli do jednoho stáda, prošli staroměstskou mosteckou věží, přeběhli Křižovnické náměstí a zmizeli v ústí Karlovy ulice. Šel jsem za nimi, jejich paroží osvětlovala sněh a zářila ve skleněných výlohách tmavých obchodů. Když losi došli na místo, kde se před vchodem do Klementina Karlova ulice rozšiřuje v malé náměstíčko, rozutekli se a začali se honit po sněhu. Stál jsem vedle velkého okna vinárny U hada, které sahalo až k zemi, nízká závěs sněhu se plazila podél jeho spodního okraje. Uvnitř bylo zhasnuto, na tmavém skle se míhaly odlesky svítícího paroží. Ve slabém světle pouliční lucerny jsem uviděl, že ve vinárenském křesle sedí za oknem dívka ve světlých šatech a dívá se zamyšleně na náměstí. Byla to Klára-Alweyra.

2. lekce

Z oblasti literatury se tentokrát přesuneme do oblasti audiovizuálních děl, konkrétně filmu. Jaké zde jsou požadavky na „pravdivost“ znaků? AV dílo má *znaky světa* (stejně u Doleželovy koncepce – podobnost více či méně se světem, v němž žijeme); *znaky autora* a *znaky dokumentu* (konvence v určitých žánrech).

Jak je to s fenoménem reality show? Na kolik jsou účastníci sami sebou a nakolik figurkami, které řídí scénáristi? Mezi zajímavý film právě z hlediska zobrazování fikčního světa řadíme *Záhadu Blair Witch*. Jedná se o snímek natočený v roce 1999 Eduardem Sanchézem a Danielem Myrickem. V návaznosti na shlednutou ukázkou vidíme, že využívá formálně žánru dokumentárního filmu. Jedná se tedy o *dokument o čarodějnicích*? Za ten bychom film mohli považovat v případě, že věříme v existenci nadpozemských sil. Zajímavým podnětem pro přehodnocení tohoto názoru může být doplňující fakt: před premiérou byl uveden v médiích článek, že: „V říjnu 1994 se záhadně ztratili v lesích poblíž Burkitsville v Marylandu tři studenti při práci na dokumentárním filmu. O rok později byl nalezen materiál, který natočili...“ Film na plakátech je doplněn titulkem: „Založeno na skutečné události.“ Kam nás tím autoři vedou? Bylo by vnímání filmu jiné, kdybychom tyto naváděcí (ale spíše jen marketingové) informace o autentičnosti snímku neměli? Francois Jost v knize *Realita/Fikce – říše klamu* diváky filmu rozděluje na 3 skupiny: 1. důvěřivce (pro čarodějnické rozuzlení), 2. skeptiky, kteří se nenechají mediálním obrazem uchlácholit – pro srovnání doporučuji např. film *Český sen*); za 3. dekadenty, tj. diváky, kteří si prostě příliš nelámou hlavu s tím, co je fikce, co je založeno na reálných faktech a užívají si hříčky filmaře s mysteriózní atmosférou (Jost, 2006:40). Mezi kterou skupinu byste se zařadili vy?

Je zřejmé, že je tu rozpor mezi smyslem, který vkládají do díla tvůrci – a proti tomu stojí jeho dešifrovatelé, my, čtenáři a diváci. Když si uvědomíme, že i v deníkových záznamech či dokumentu je vždy jistá míra stylizace autora a nejedná se o bezprostřední objektivní přepis událostí, tak jak byly, můžeme tedy vůbec o nějakém vyprávění říct, že vlastně není fikcí a lží? O vyprávěních, která jsou tedy „pravdivá“ a realistická, by možná bylo vhodnější aktualizovat jejich terminologii a přejmenovat je na *faktuální*. Nazývat každé vyprávění fikcí by však mohlo být taky scestné, docházelo by k degradaci každého zobrazení (vyprávění) jako v platónské jeskyni, kde každé zobrazení je jen odrazem a stínem promítaným na stěnu jeskyně (Jost, 2006:20).

Jádro sdělení, které byste si z této kapitoly náhledu z teorie literatury měli odnést je, že fikční světy nabývají rozmanitých podob v literárních i dramatických dílech, může docházet k jejich vícevrstevnatosti (v postmoderní literatuře – Jiří Kratochvíl, Michal Ajvaz; ve filmech díla Davida Lynche jako *Mullholand Drive*). Stejně tak nemůžeme plně důvěřovat ani mediálním obrazům, které nakládají s realitou v některých žánrech přímo – dokumentární filmy, reportáže, jejich pravdivost musíme ověřovat ve více zdrojích.

4. Průběh lekce:

Aktivita	Cíl	Instrukce	Popis	Materiál	Čas
1. lekce					
Pozdrav se žáky, administrativa		Vyzveme žáka s referátem, ať se nachystá na aktualitu		X	3 min.
Kulturní aktualita	Rozvoj komunikativních schopností žáka. Třída se učí ocenit práci kolegy.	Položte pár otázek ohledně aktuality spolužákovi. Ohodnoťme jeho výkon body.	Žák prezentuje před třídou svůj příspěvek, který si připravil doma předem. Po té třída položí pár otázek, žák odpovídá. Učitel si zaznamená body za aktivitu podle	X	7 min

			návrhu třídy.		
1.část výkladu	Vysvětlení pojmu realita	Snažte se soustředit na výklad!	Žáci jsou seznámeni s pojmy realita a fikce. Kromě teoretického výkladu jim bude puštěna i ukázka, která bude nápomocná v pochopení daných termínů.	Tabule, fixy	25 min.
Pauza	Přestávka, relaxace	Udělejte si přestávku a rozdejte si ukázky z <i>Druhého města</i> , papíry a psací potřeby.			7 min.
Práce s textem, brainstorming, tvůrčí psaní	Ukázat, jak literární fikce vypadá v praxi a motivovat k vlastní literární aktivitě	<p>Přečtěte si ukázku z Ajvazova <i>Druhého města</i>.</p> <p>Jak vypadá fikční Praha? Jak se staví k fikčnímu světu hlavní hrdina?</p> <p>Na základě volné inspirace příběhem a pomocí nápadů z brainstormingu vytvořte příběh inspirovaný poetikou města Brna.</p> <p>Rozsah – 2 normostrany, možnost dopracovat doma a odevzdat na příští lekci.</p>	<p>Učitel s žáky přečte vybranou ukázku a diskutuje o ní, soustředí se na autorův jazyk a způsoby ozvláštňování reality.</p> <p>Po té evokuje tvořivost žáků na úvod napsáním pojmu MĚSTO BRNO na tabuli – žáci mu diktují asociace (např. místa a témata), které je bezprostředně napadají.</p> <p>Po tomto brainstormingu zadá učitel úkol – vytvořit příběh z magického Brna jako „druhého města“.</p> <p>Nápady si</p>	<p>Ukázka z <i>Druhého města</i> (nakopírovaná do dvojic); papír, tužky; kniha <i>Brno - staré pohlednice</i></p> <p>Kritéria hodnocení práce – originalita, komplexnost, jazyková úroveň. Hodnocení nebude příliš přísné, v rozmezí 5-10 bodů za práci žáci mohou obdržet (část aktivity – 30% váha složky v celkovém hodnocení).</p>	45 min. (20 min. ukázka, 10 min. brainstorming, 15 min. začátek psaní příběhu)

			můžou studenti napsat na papír a po třídě necháme kolovat knihu se starými pohlednicemi, kde mohou sledovat genia loci v proměnách času.		
Závěrečné zopakování úkolu na příští hodinu, rozloučení	Připomenout úkol, motivovat na další pokračování tématu „realita“.			X	3 min.
2. lekce					
Pozdrav se žáky, administrativa		Vyzveme žáka s referátem, ať se nachystá na aktualitu		X	3 min.
Kulturní aktualita	Rozvoj komunikativních schopností žáka. Třída se učí ocenit práci kolegy.	Položte pár otázek ohledně aktuality spolužákovi. Ohodnoťme jeho výkon body.	Žák prezentuje před třídou svůj příspěvek, který si připravil doma předem. Po té třída položí pár otázek, žák odpovídá. Učitel si zaznamená body za aktivitu podle návrhu třídy.	X	7 min
Kontrola úkolu, naslouchání literárním pokusům žáků a společná diskuse	Naučit se prezentovat svůj výtvar, od spolužáků si vyslechnout názor, naučit se pochválit druhého za dobré nápady.	Vybraní zájemci nám přečtou, jak zpracovali svůj úkol (2 žáci). Poslouchejte a po té posuďte, které nápady byly zajímavé a proč. Od ostatních si práci vyberu a oboduji.	Učitel sleduje úroveň literárních prací a zaznamenává si zajímavé nápady do poznámek. Po té vede ostatní k hledání specifických kvalit prací spolužáků a jejich hodnocení.	X	20 min.
Pokračování ve výkladu, prostor pro diskusi o probíraném tématu	Utváření názoru na probírané téma a příbuzná témata.	Řekněte svůj názor: -Co si myslíte o reality show? Jaký je původ	Žáci budou mít prostor vyjádřit své názory a zkušenosti k probíranému	Projektor	25 min.

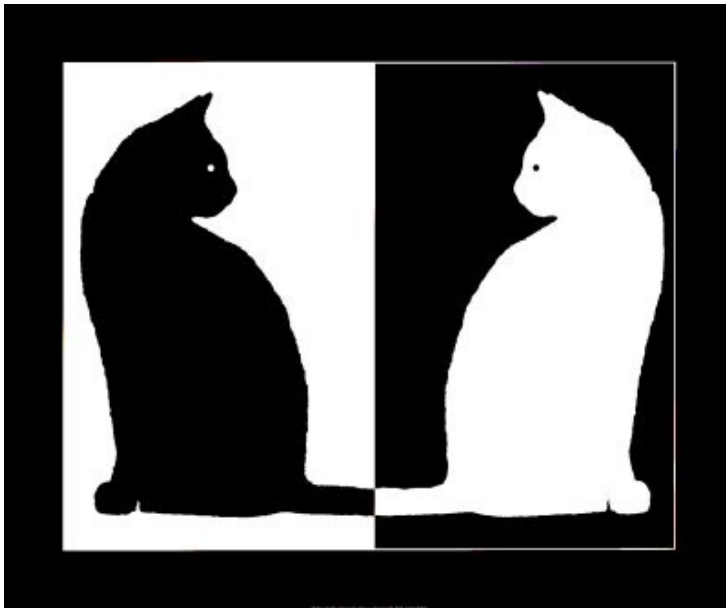
		<p>její atraktivitu? Jakou roli v ní má realita a skutečný svět, vs. modelace?</p> <p>-Jaký typ filmového diváka jsi? Jak vnímáš upoutávku na film <i>Záhada Blair Witch</i>? Jaká je funkce takové upoutávky, co vše by měla obsahovat?</p> <p>Čím se liší <i>Blair Witch</i> od hororových filmů? Čím se liší od dokumentu?</p>	tématu.		
Přestávka					10 min.
Úkol na aktivování /obnovení pozornosti studentů (ve dvojicích) – „Pokus s fámou“	Žáci poznají vliv vlastního vnímání a vnímání a názorů druhých na interpretaci obrázku	<p>Rozdělte se do dvojic. Jeden z vás dostane obrázek a jeho úkolem bude ho co nejlépe popsat spolužákovi tak, aby ho mohl nakreslit (co nejpřesněji technicky – vzdálenost od okraje a tvar linek apod.). Vaším cílem bude, aby se váš společný výtvar co nejvíce podobal původnímu obrázku.</p> <p>Až obrázek dokreslíte, dostanete nový a role si vyměníte. Vzájemně si obrázek neukazujte, ten, kdo bude</p>	Žáci dostanou konkrétní obrázky s jednoduchými tématy, které spolu vzájemně souvisejí. Jejich úkolem bude je nejen popsat a nakreslit, ale po vyměnění rolí také s celou třídou diskutovat o tom, jak se jejich výtvary lišily od původních verzí obrázků a proč.	Obrázky, papíry, uhlové rudky	20 min.

		<p>vyprávět instrukce, sedí k malujícímu zády. Ukážete si je až po tom, co je oba namalujete.</p> <p>Časový limit pro jeden obrázek je 7 min.</p> <p>Po té, co budete mít oba obrázky hotové, srovnajte je s originálem a i mezi sebou. Jaké problémy nastaly při převádění mezi obrazem-slovem-obrazem?</p>			
Závěrečná doplňovačka	Ověřit, zda si žáci z hodiny něco zapamatovali.	<p>Na základě dnešního výkladu doplňte chybějící slova a odpovězte na otázky.</p> <p>Kdo doplňovačku vyplní, tak se přihlásí. Řada, která se hlásí první celá, je vítězem.</p>	Každý žák dostane doplňovačku, kterou bude mít za úkol vyplnit na základě informací získaných v hodině.	Papír s doplňovačkou	10 min.
Rozloučení, administrativa	Zadání kulturní aktuality na příští hodinu				5 min.

Podklady pro aktivity:

Filmová ukázka k výkladu: <http://www.youtube.com/watch?v=D51QgOHRcJ0> (začátek – demonstrování dokumentaristických postupů)

„Pokus s fámou“ – obrázky k dispozici (v polovině rozstřížený papír).

Doplňovačka:

1. Útvar, který zachycuje autentické vzpomínky, např. memoáry nebo deník.
2. Kdo u nás reprezentoval teorii fikčních světů?
3. Antický filosof, autor mýtu o jeskyni a jedné z prvních teorií NÁPODOBY.
4. Jak se jmenuje TV pořad, zachycující životy svých účastníků v přímém přenosu?
5. Opak reality v teorii literatury.

1. DOKUMENT
2. DOLEŽEL
3. PLATON
4. REALITY SHOW
5. FIKCE

5. Hodnocení žáků

Obecně předmět EV je hodnocen na základě bodů. Během pololetí se píšou testíky (celkem 4 x, 50 bodů ze 100 je potřeba na projití, pak po 10 bodech se odvozuje známka; 70% váha na celkovou známku), dále se body získávají za práci v hodině (1-10 bodů, celkově max. 50 bodů/pololetí). Je třeba sledovat zapojení všech žáků do práce, skupina či dvojice se reprezentuje jako celek, získává body za společnou práci (ale v případě nespolupráce některého člena se bude řešit náhradním úkolem jeho nespolupráce).

Dalších 10 bodů žák získává za aktualitu na hodinu, kterou si připraví (5min. vstupní blok na každé lekci – 1x za pololetí).

Na konci každé práce ve skupinkách či dvojicích si společně zkusíme kriticky vyzdvihnout vzájemně přínosy a dobré nápady všech zúčastněných, a pak to, co by se dalo pro příště udělat i jinak. Bodové hodnocení se zapíše do tabulky, kterou mají žáci k dispozici v kopii i na nástěnce.

6. Hodnocení učitele

Zpětnou vazbu týkající se vědomostí a cílů pomohou učitelům v průběhu roku získat průběžné testíky. Názory studentů má možnost sledovat v diskuzích k probíraným tématům. Na konci každého pololetí učitel rozdává studentům dotazníky s otázkami týkajícími se výuky. Žáci tak budou mít možnost hodnotit probíraná témata, aktivity, způsoby hodnocení, apod. Učitel tak má možnost získat od studentů zpětnou vazbu k průběhu svých hodin.

ZDROJE A LITERATURA:

Ajvaz, Mical. Druhé město. Vyd. 2. Brno : Petrov, 2005. 170 s. S. 100–104.

Jost, François. *Realita/fikce: říše klamu*; [přeložil Ladislav Šerý]. 1. vyd. V Praze: Akademie múzických umění, 2006. 107 s.

Doležel, Lubomír. *Heterocosmica: fikce a možné světy*. Vyd. české 1. V Praze: Karolinum, 2003. 311 s.

Didaktické zdroje:

Pike, Graham; Selby, David. *Cvičení a hry pro globální výchovu* 1. Praha: Portál, 2000. 253 s.

Jirásek, Ivo. *Zlatý fond her: hry a programy připravené pro kurzy Prázdninové školy Lipnice. I*. Praha: Portál, 2008. 155 s.